

Op.stapper

Sociaal en emotioneel leren

Grenzen: van herkennen naar rekening houden

*Herkennen, aangeven,
respecteren*

Leerplandoelen

- De leerlingen kunnen bij zichzelf ervaren dat ze iets wel of niet willen.
- De leerlingen kunnen verbaal of non-verbaal aangeven wat voor hen prettig of niet prettig voelt in contact met anderen.
- *Minimumdoel* De kleuters kunnen hun noden en fysieke en morele grenzen kenbaar maken.
- *Minimumdoel* De kleuters kunnen respectvol omgaan met verschillen tussen mensen in hun omgeving en op school.

Wat? (1)

- Leerlingen merken op wat voor hen **prettig of niet** prettig voelt.
- Ze leren aangeven wat ze nodig hebben en waar hun **grens** ligt.
- Ze ontdekken dat andere mensen **andere grenzen** kunnen hebben.

Wat? (2)

- Ze leren signalen van anderen herkennen en serieus nemen.
- Ze ontdekken al vroeg dat iedereen grenzen mag hebben en mag aangeven wat wel of niet oké voelt.
- Zo groeien leerlingen in respectvol omgaan met zichzelf en met anderen.

Hoe? (1)

- **Verwoord wat je ziet:**
 - “Jij stapt weg. Dat lijkt niet fijn voor jou.”
 - “Je zegt stop.”
- **Oefen grenszinnen in dagelijkse situaties:**
 - “Stop.”
 - “Dat wil ik niet.”
 - “Ik wil ook meespelen.”
- **Bespreek grenzen tijdens spel en conflicten:**
 - “Hoe merkte je dat Noor dit niet leuk vond?”

Hoe? (2)

- **Expliciteer hoe iemand een grens kan aangeven: met**
 - woorden
 - gezichtsuitdrukkingen
 - wegstappen
 - wegdraaien
 - een hand uitsteken
 - ...
- **Modelleer respectvol gedrag:**
 - “Finn zegt stop. Dan stoppen we en zoeken we een andere manier om verder te spelen.”

Meer weten?

- Deze Op.stapper past binnen: 'Pesten voorkomen en aanpakken'.
- Leerlingen leren eerst hun eigen grenzen herkennen en aangeven, daarna grenzen van anderen herkennen en respecteren.
- Dat helpt hen later om, samen met ons als leerkracht(en), plagen, uitsluiting en pestgedrag beter te herkennen en gepast te reageren.